

Svenska kyrkan

RÅNEÅ FÖRSAMLING

Välkommen
till
Råneå kyrka

Historik över kyrkan, Ram från 1700-talet

Råneå kyrka

Byggnationen av Kyrkan i ”Råneå by” påbörjades sannolikt efter midsommar 1642 och var någorlunda färdigt 1646 men när invigning skett är inte känt. Olika insamlingar till kyrkan gjordes 1646-51 så även en rikskollekt. Den 2 november 1654 undertecknade kung Carl X Gustaf den skrivelse där han medger att Råneå blir eget ”Prästagjöld” dvs. socken och blir avdelat från Luleå. På 1700-talet blev kyrkan för liten och 1854-57 byggdes nuvarande kyrka, en treskeppig hallkyrka, på samma plats. Ritad av J. F. Åbom. Den gamla kyrkan flyttades åt sidan för att kunna användas under byggtiden.

Kyrkorgeln, klockorna, silvret och textilierna flyttades till den nya kyrkan. Predikstolen var placerad ovanför altaret under triumfbågen och orgeln mitt emot på en utbyggnad av läktaren.

1928 fick kyrkan elvärme och 1930 elektriskt ljus.

1956-57 utfördes senaste mer omfattande restaurering enligt arkitekt Einar Lundbergs och Bengt Romares ritningar. Kyrkan har plats för 600 personer på nedre plan och 300 på läktaren.

2000-01 Nya gångmattor, rep/ombyggnad av kyrktrappor och handikappramp.

2004 Förgyllningsarbeten på inventarier.

2007 Installerades fjärrvärme, nya lampor och ny ljudanläggning.

Korskulptur vid norra långsidan-
Under rundbåge, med änglahu-
vuden uppburet av två kolonner
av Hans Biskop, finns korskulptur
som visar den segrande Kungen
Kristus, druvklasen som utgör
symbolen för Kristi blod utgivet
för människan, Jungfrun Maria
på månskäran med barnet och
Johannes med kalken. Bakom finns
den hotande draken genomborrad
av korset. Gruppen binds sam-
man av regnbågen. Motivet är från
uppenbarelsboken. Skulptör: Erik
Sand från Strängnäs 1957.

Kormatta-Gobeläng, 2,7m x 5,64m
i röllakansteknik, "Nejlikan grön"
komponerad av Barbro Nilsson
och vävd i Märta Måås-Fjetter-
ströms ateljé i Båstad 1957.

Altarbrun på altaret-Siden-
applikation på guldbrokad, tre

sidenstycken med broderade
motiv: fr.v.-grön sidenbrokad med
vävda kors och streck. Broderad
dopfund med guldbroderikonturer.
Ovanför vit duva som dyker.-blå
sidenbrokad broderad Kristus med
röd klädnad, två guldbroderinyck-
lar i händerna.

Dopfund- i röd kalksten är från
1655-1656 På utsidan finns åtta
fält med figurer i relief, tre med
änglahuvuden vända mot
altaret, och fem med voluter. Den
hamnade i torstrappan i den nya
kyrkan 1854-1857 och kom åter i
bruk 1928 illa tilltygad. Det finns
ett lock till.

Hjärtan på nät-Vid dopet får
barnen ett hjärta av trä med namn
och dopdatum. Detta sätts upp i
näten runt pelarna. Hjärtat hämtas
på Kyndelsmässodagen året därpå.

Predikstol-gjord av Michel Johansson i Luleå införskaffad av Gulich Blix år 1693.

Duva-under baldakinen är från 1693 skänkt av Jakob Ruuth. svåger till Gulicjus Blix.

Predikstolsklocka-från 1700-talet är gjord i trä med visare av järn. Går fortfarande, ibland.

Timglas-på predikstolen skänktes av Johan Ersson Orre, Årbyn 1680. (Dennes gravsten är placerad vid kyrkans södra långsida.)

Krucifix-på norra långväggen, är av okänd mästare från 1700-talet 1.0m x 0,7m gjord i trä.

Altartavla från Vitå kapell- placerad på norra långsidan. Skänkt från Vitå kapell. Av Marianne Nordström år 1961.

Snidade pelare flankerar altaret- Är utförda av Hans Biskop 1748. Av trä och gips målade och delvis förgyllda.

Kristusstaty- en avgjutning av Thorvaldsens "Kristus". Av gips, 140 cm hög, från början av 1900-talet. Placerad på läktaren vid orgeln.

Ljuskronor- i malm och mässing från 1700-talet.

Vit orgel- från Niemisels kapell. En piporgel med fyra stämmor. Byggt av Petter Alm, Norsjö på 1920-talet. Invigd i kyrkan 2007.

Stora orgeln- Är en sk “Barockorgel” och har ett fodral av trä och pipor av trä och metall. En del av piporna kommer från den gamla orgeln från 1894. Orgeln om-fattar 21 stämmor fördelade på två manualer och pedal, helmekanisk, byggd av Grönlunds orgelbyggeri i Gammelstad 1957.

Korskrank- Akantus-ornamentik (bladornamentik). Målat trä i form av två stiliserade ok, rödmålade och förgyllda samt krönta av förgylld krona. Gjorda av Hans Biskop 1748.

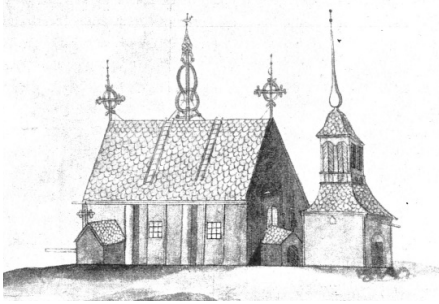
Altare från Orrbyns kapell

Mässingslampetter- i olika storlekar från 1700-talet några skänkta av församlingsbor.

Kalkduk- Kopia på södra långväggen.

S:t Pers kapell från norr, byggd 1642-1654 med klockstapel från 1748
Ekdahls samling ATA 1827.

I det lilla kyrkorummet ”S:t Pers kapell” finns:

Triptyk- av helgeandssystem Marianne Nordström
i Alsike kloster. Olja på betsad pannå 1958

Mässhake- Den berömda medeltida mässhaken är tillverkad efter 1450 i Danzig. Mässhaken är gjord av en rubinröd sammet med s.k. granatäpplemönster, i vilket det korsformiga broderiet är infällt. Överst bland molnen svävar Gud Fader iklädd ljusblå mantel samt den Helige Andes duva. Under den korsfäste sitter Maria Magdalena i blodröd klänning. Konungen nedanför ska föreställa S:t Erik.

Hur kom den då till Råneå kyrka?

Alt.1.Enligt kyrkans räkenskapsbok, före 1664, skänkte Pål Nilsson, Prästholm och Jacop Olofsson, Björnsbyn en mässhake till kyrkan (krigsbyte).

Alt.2. En gåva från Luleå kyrka, ursprungligen från Uppsala kyrka som fått den av Kung Karl Knutsson-Bonde, död 1470. (hans ffm:s vapen ”Sparre af Aspnäs” längst ner på broderiet).

I S:t Pers kapell finns även ett utställningskåp med äldre föremål. som t.ex en dopskål från 1600-talet och en kalk från 1774

Kyrkklockorna

Första klockan (stora klockan) göts 1648. På klockan fanns texten ”Durch Gottes Hülf Goss Mich”(Genom Guds hjälp göt mig) Gerdt Meyer in Stockholm”, samt en bröstbild av drottning Kristina med alla hennes titlar. Denna klocka omgöts 1863 av MP Ljungberg i Sundsvall och är nu 100 cm bred nertill.

Texten på klockan lyder idag:
*HÖR MENSKA! GUD DIG NÅD ÄN BJUDER,
SI TEMPLETS PORTAR ÖPPNA SIG
KANSCHE, DÅ NÄST MITT KLOCKSLAG LJUDER
UPPLÅTES GRAFVENS PORT FÖR DIG.
TILLHÖR RÅNEÅ FÖRSAMLING.*

Andra klockan (lilla klockan) göts 1680 och är 78 cm nertill. Den klämtade för att påminna om bönetider och är dekorerad med bilden av en fisk, en urkristen symbol för Kristus. Begynnelsebokstäverna för Jesus Kristus Guds Son Frälsaren bildar det grekiska ordet för fisk. (ICHTYS)

Bägge klockorna är idag elektrifierade.

Interiör Råneå Kyrka. Bilden fotograferad före år 1954

Kyrkoherdar i Råneå församling

1654-1661 Johannes Nicolai Lang
1664-1670 Johannes Olai Hapstadius
1671-1680 Samuel Edvardi Rhen
1681-1691 Petrus Erici Rockstadius

1693-1723 **Gulich Magni Blix** införskaffade själv inventarier till kyrkan men han fick även släktingar och församlingsbor att skänka värdefulla saker. Många av dessa försvann när ryssen passerade Råneå 1716 eller när gamla kyrkan revs.

Gullich Blix,
tavla i sakristian

1723-1740 **Samuel Gulichii Blix**
1741-1742 **Israel Daniel Stecksenius**
1744-1755 **Nicolaus Martinius Hackzell**
1756-1766 **Zackarias Unaeus**
1767-1768 **Jonas Nordvall**
1770-1779 **Samuel Rosenius**
1781-1817 **Per West-Eurén**
1819-1843 **Olof Burman**
1847-1884 **Jacob Dahlberg**
1886-1901 **Isac Bexelius**
1903-1927 **Axel Edvard Lindahl**

Jacob Dahlberg,
tavla i sakristian

1929-1961 **Gustav Engelbert Byström** arbetade för etablering av kapell och församlingshem i Råneå församling.

1962-1966 **Staffan Landgren**
1966-1976 **Lars Engqvist**
1977-1981 **Gunnar Lundqvist**
1981-1989 **K G Strindlund**
1988-1998 **Lennart Lindqvist**
1999-2002 **Björn Karlsson**
2003-2011 **Helén Lundberg**
2012-2013 **Gertrud Malmberg**
2015- **Gisela Haupt**

Kapell och församlingshem
i Råneå församling byggda 1929-61.
Målning på vägg i sakristian
Av Marianne Nordström 1958

Källor: "Råneå socken" av Engelbert Byström,
Råneå kyrkas arkiv